

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XII. Causa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

2. Possunt tamen beneficiati, si velint, ad pias causas testari, ex statuis synodalibus, juxta certum numerum testium.

Notandum. Testamenta, & alia ultimæ Voluntates, circa ea, quæ Ecclesijs, live in pias causas relicta sunt, à judicibus non secundum leges civiles, sed secundum sacros Canones examinari, & judicari debent. De hac re dixi lib 3. tra. 5. c. 2.

Hinc inferunt Doctores Bartolus in L. 1. n. 6. c. 55. Ecclesijs. Baldus in L. generali. c. 10. imola hic n. 9. Abbas n. 3. Covar. n. 4. & alij plerique, in Testamentis aliisque ultimis Voluntatibus, quæ sunt ad pias causas, nullam omninò juris civilis solemnitatem requiri, sed id solum, quod de jure naturali, & gentium exigitur, videlicet, ut de Voluntate testatoris constet, seu per duos testes, etiam si rogati non sint, nec masculi, demmodo alioquin idonei, & non suspecti, live per scripturam, aut subscriptionem testatoris, seu per confessionem hæredis &c. Sed nec opus esse ad valorem legatorum priorum, ut hæreditas adita sit, rectè ait hic Abb. n. 6. cum hæc civilis juris solemnitas sit, quòd legata non debeantur, hæreditate non adita, aut nullo existente hærede.

Sumitur hæc doctrina ex isto cap. quando generatim dicitur, testamenta ad pias causas non secundum leges civiles judicanda esse: itaque sublata est omnis solemnitas, quam esse communem sententiam, in terris Imperij receptam, testatur Clarus v. Testamentum q. 6. n. 1. Etenim Testamenta & ultimæ Voluntates, quatenus ad piam causam tendunt, inter Ecclesiasticas causas numerantur, de quibus civilis magistratus decernere non potest, præsertim in præjudicium Ecclesiarum c. Ecclesia 10. de constitutionibus. At verò, quoad executionem, & compulsionem, si hæres executor, aut hæreditatis possessor Laicus sit, causam hanc esse mixti fori, ut tam Ecclesiasticus, quàm secularis iudex ad præstationem priorum

relictorum cogere possit, docet hic Imola n. 9. Abb. n. 3. Covar. n. 1.

Id moneo. Nihil ob stare, quòd minùs per 2 synodale diœcesis statutum decernatur, ut beneficiarij etiam ad pias causas testari non possint, nisi cum tanto numero testium, vel ob signationibus &c. cum enim spectato jure communi ipsi omnis ex Ecclesiasticorum titulorum bonis acquisitis, etiam ad pias causas, testandi facultas adempta sit, ideò per tale statutum, quò libera per consuetudinem introducta testandi licentia restringitur, nihil contra Canones agi manifestum est.

CAPITULUM XII.

Causa.

PARAPHRASIS.

Cum in Lateranensi Concilio sub Alexandro III. supra in c. cum in officijs hoc tit. statutum fuerit, ut bona per Ecclesiam acquisita, ad eandem per mortem Clericorum devolvantur, dubium ortum est, num id tantum de immobilibus, an etiam mobilibus intelligatur. Respondet Papa, de omnibus esse accipiendum. Porro nomine Ecclesiæ, ad quam bona devolvi debent, non Episcopus, nec successor morientis, ubi collegium Clericorum est, sed conventus, seu congregatio intelligitur, quæ rerum istarum distributionem, & curam habere debet: quando autem nullo existente Collegio, successor substituendus est, tunc bona relicta, sicuti & bona Ecclesiæ, is ipse in Dei timore dispensare debet: tamen verò bona mobilia, ab Ecclesia profectitia, morituri arbitrio transferri non possint in alios, tamen consuetudo non irrationabilis obtinuit, ut aliqua ex dictis bonis pauperibus, & locis religiosis, iisque, qui morituro servierant, seu consanguinei sint, seu alij, juxta merita eorundem conferantur. Cæterum quæ Clericus

Si 2 hære-

hereditate, artificio, aut doctrina acquisivit, ea arbitrio decedentis distribuuntur: quia verò aliqui sunt, in diversis Ecclesijs beneficia possidentes, eorum mortuorum bona profectitia inter easdem Ecclesias juxta proportionem reddituum, seu proventuum, debent dividi.

SUMMARIUM.

1. Inter Clericos beneficiatos alij administrationem habent, alij simplicem tantum præbendam.
2. Ad quem devolvantur bona profectitia Ecclesie, si beneficiarius administrationem habens moriatur.

Notandum primum. Quæ beneficiarij non tantum, qui administrationem habent, sed etiam, qui simplicem Canonicatum, intuitu Ecclesie, vel ex titulis Ecclesiasticis colligunt, ea Ecclesie remanere debent, sive sint immobilia, sive mobilia, & idè de ijs bonis liberè testari non possunt.

Notandum secundum. Inter beneficiarios alij sunt, qui administrationem, & curam Ecclesie, Capellæ, vel altaris habent; alij verò, qui administrationem nullam habent, quibus portio aliqua Capitularium bonorum præbetur. Hanc distinctionem sumptam ex hoc cap. videre potes in Gl. c. ult. v. reservari de officio ordinarij in 6.

Notandum tertium. Si Prælati, Rector, alijsve beneficiarius administrationem habens moriatur, bona ejus profectitia, spectato communi jure, devolvuntur ad successorem, non ut ijs ad libitum utatur, sed tanquam administrator fidelis, dispenset; si autem Canonicus, seu aliquis ex Collegio præbendarius, moriatur, bona ejus devolvuntur ad Capitulum, ut ea, vel distribuatur inter singulos, vel in communi massâ ad futuras necessitates servet. Ratio est, cum enim bona hæc ad Ecclesiam redeant, dari debent illi, qui bonorum Ecclesie administrationem, & curam habet;

talibus autem est Prælati, Rector &c. in Canonicatibus autè & Collegijs eorum non singuli Canonici, sed Capitulum administrationem, & curam bonorum communium habet.

Notandum quartum. Permissum est beneficiarijs, ut ex restantibus profectitijs bonis mobilibus moderatas elemosinas, & donationes remuneratorias ante mortem faciant. Idem habetur in c. ad hæc l. hoc m.

Notandum quintum. Si plarium Ecclesiarum beneficiarius sit, ejus mortui bonorum profectitia dividenda sunt inter Ecclesiam, vel successores in administratione, secundum proportionem, ita, ut si ab una Ecclesia duplo plus proventuum accipit, & hæc partes proveniant ex bonis relictis, hæc pars tertia; præterquàm si constet, quod bona residua profecta sint ex una Ecclesia, verò proventus, quantumvis abundantius in ejus loci pauperes, Ecclesie fabricam, & à beneficiario insumpti sint. Vide l. l. 2. n. 11.

CAPITULUM XIII.

Cum tibi.

PARAPHRASIS.

Si quis decessurus voluntatem suam ultimam Titij amici sui dispositioni committat, non videtur decedere intestatus.

SUMMARIUM.

Qui decessurus alterius arbitrio dispositionem bonorum suorum committit, de jure Canonico ad pias causas referri videtur.

Notandum. Secundum jus Canonicum, si quis decessurus dispositionem bonorum alterius committat arbitrio, hæc bona sua omnia censentur ad pias causas referri, secundum alterius à se nominatam liberram distributionem. Ita intelligit Abb. Covar. & alij, Bartolus in l. 1. n. 4. SS. Ecclesijs. Clarus v. testamentum. q. 1. n. 6. Ratio est, nam ultima voluntas intelligi debet, ita, ut valeat potius, quam